

SZÖVEG –
PÁCZAI TAMÁS

SOROZAT –
VILÁG-KÉP

KÉPMÁSUNK INTIMITÁSA

Vivian Maier (1926–2009) napjaink egyik ünnepezt sztárfotográfusa. Fényképeit a legnagyobb múzeumokban állítják ki világszerte, munkásságát olyan nagyságokkal említik együtt, mint *Henri Cartier-Bresson*, *Diane Arbus* vagy *Robert Frank*, titokzatos életéről könyvek és Oscar-díjra jelölt dokumentumfilm is készült.

◆ Mindez az egyik legnagyobb sikertörténet a fotográfia világában, azonban a jelek szerint pont Vivian Maier nem vágyott rá, hogy így történjen.

Az osztrák-magyar és francia bevándorló szülők gyermekeként New Yorkban született fotós életéről nagyon keveset tudunk. Az apa hamar elhagyta a családot, a négyéves Vivian édesanyjával és *Jeanne Bertrand* portréfotóssal élt együtt egy bronxi lakásban. Innen költöztek Franciaországba, ahonnan 1939-ben még édesanyjával látogatott vissza New Yorkba, 1951-ben viszont már egyedül tért haza, és dadaként kezdett el dolgozni egy családnál. Ekkor már fényképezett – első kameráját 1949-ben vásárolta –, szinte mániákusan dokumentálta New York, később Chicago hétköznapijait és az őt alkalmazó családok életét. 1956-ban költözött Chicagóba egy háromgyerekes családhoz nevelőnek, egész hátralevő életét a városban töltötte. Fényképeit soha nem mutatta meg senkinek, gyermekei nem voltak, családjával megszakított minden kapcsolatot, és nem volt olyan barátja, aki elmondhatná, hogy személyesen is jól ismerete.

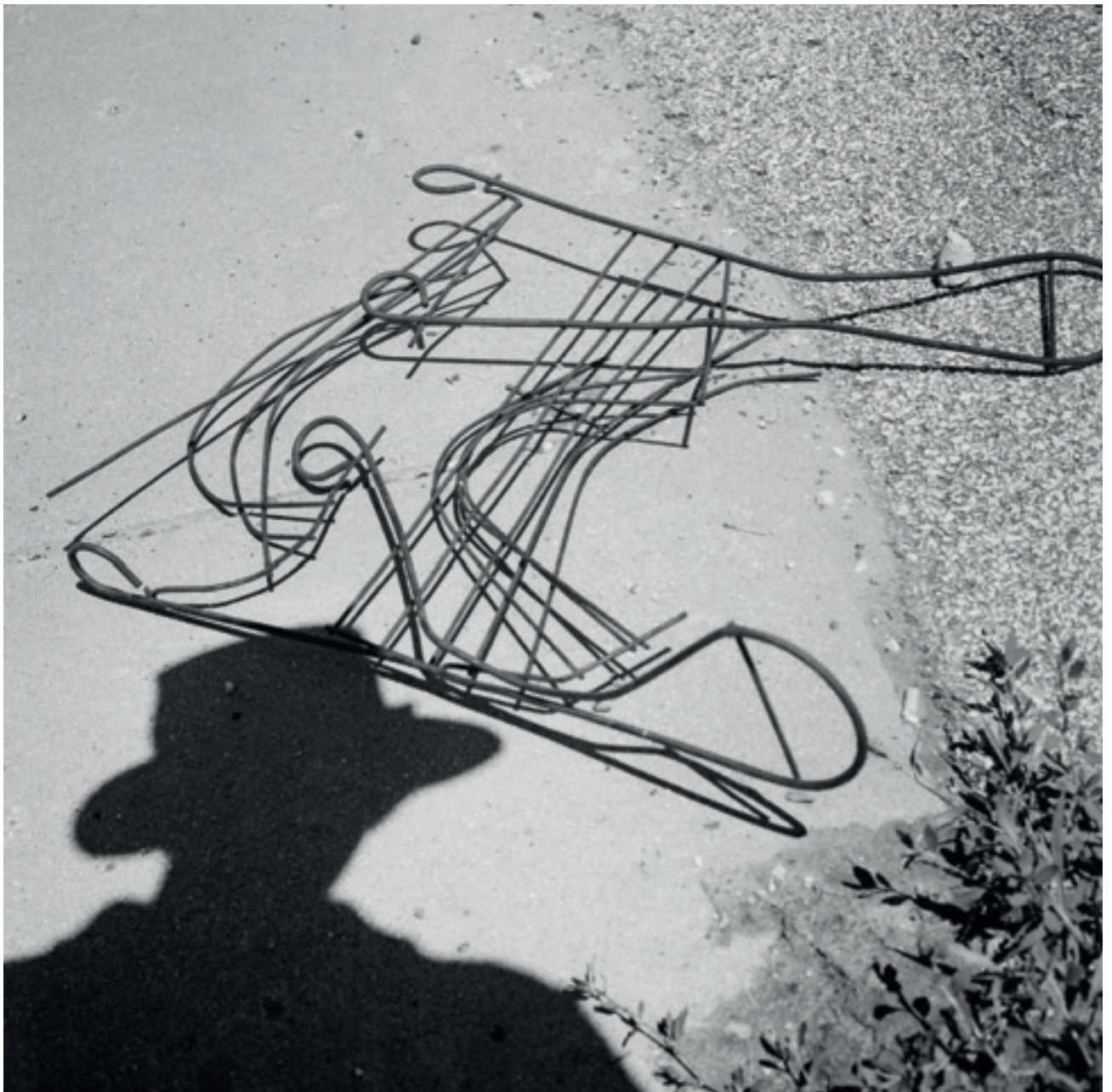
Amíg hasonló tehetségű kortársai a legnagyobb magazinokban publikálták munkáikat, és a Central Parkra vagy az Eiffel-toronyra néző lakásokban éltek, Vivian Maier az 1980-as években már egyre nehezebben

talált munkát, ebből a korszakból rengeteg előhívatlan filmtekercse is maradt ránk. A '90-es években már nem fényképezett, addigi munkái tárolásához egy konténeret bérelt, ő pedig a hajléktalanok sorsával nézett szembe. Ekkor első chicagói munkaadó családjának három gyermeke segített rajta, egy parányi garzonlakást béreltek időse dadájuknak. Mindeközben a konténerben rejtőzködő több mint 100 ezer negatív, valamint rengeteg tekercs mozgófilm és hangfelvétel sorsa veszélybe került: a fotós nem tudta fizetni a tárolás díját, ezért a cég 2007-ben nyilvános árverésen értékesítette a hagyatékot.

Ezt vásárolta meg *John Maloof* fotós 400 dollárért, miközben a város északnyugati oldalán fekvő Portage Park történetét feldolgozó könyvéhez gyűjtött anyagot. A sikersztóri innen indul: Maloof egy 100 képes válogatást töltött fel a Flickrre, ahol a képek fantasztikus népszerűségnek örvendtek. Innen nem volt megállás, a fotós azóta is Vivian Maier hagyatékának gondozásával tölti minden idejét.

A sikert Vivian már nem élte meg. 2008-ban megcsúszott egy jégbordán Chicago belvárosában, fejsérülést szenvedett. Bár orvosai jó esélyeket láttak felépülésére, nem sokkal később egy idősek otthonába szállítása után meghalt, 2009 áprilisában.

Önarckép. Chicago, dátum nélkül

A budapesti Mai Manó házban a 2012-es nagy sikerű kiállítás után ismét láthatunk egy 75 képből álló válogatást Maier fényképeiből, ami január 7-ig látogatható. A kiállítóterekben elhelyezett tükrök előtt megállva – ezek a fotós zárkózott, misztikus önarcképeire reflektálnak – önkéntelenül is kérdéseket

tettem fel magamnak. Vajon hogyan érezné magát Vivian Maier abban a világban, ahol minden egyes vacsoránkat, nyaralásunk képeit, hétköznapi bosszúságainkat megosztjuk az egész világgal, azonnal? Jó nekünk, hogy képmásunk intimitása gyakorlatilag utópia? ♦